

RAPORT - I/P/2012

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O RYNKU PRACY W BYTOMIU
3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)
5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
6. WNIOSKI

1. WSTĘP

Jednym z zadań Powiatowego Urzędu Pracy jest monitorowanie lokalnego rynku pracy. Istotą działalności Urzędu Pracy jest pomoc w zapewnieniu pracodawcom odpowiednio przygotowanej kadry a osobom bezrobotnym szans na pracę odpowiadającą ich przygotowaniu, możliwościom i oczekiwaniom. Dla realizacji tych założeń niezbędne jest szczegółowe monitorowanie rynku pracy pod kątem popytu i podaży na pracę. Ważne jest także zapewnienie bieżącej koordynacji kształcenia zawodowego młodzieży i szkoleń bezrobotnych z potrzebami lokalnego rynku pracy.

Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w zakresie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2012 r. kolejny raz przeprowadził analizę rynku pracy zgodnie z metodologią i wytycznymi opracowanymi przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Zgodnie z tymi założeniami monitoring zawodów deficytowych nadwyżkowych bazował na danych statystycznych dotyczących struktury bezrobocia i ofert pracy.

Pierwszy etap monitoringu obejmował analizę danych w okresie pierwszego półrocza 2012 r. Był to etap związany ze szczegółową interpretacją statystyk lokalnego rynku pracy, między innymi napływu i odpływu bezrobotnych według grup zawodów, analizę zgłaszanych ofert pracy oraz struktury bezrobocia według zawodów i grup zawodów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest źródłem informacji o lokalnym rynku.

Informacje te wykorzystywane są zarówno do działań Powiatowego Urzędu Pracy, jak i innych instytucji, których działalność ma związek z rynkiem pracy (m.in. instytucje szkoleniowe, związki pracodawców).

2. PODSTAWOWA INFORMACJA O RYNKU PRACY W BYTOMIU – STAN NA 30.06.2012 r.

Spośród **10.367** osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu na koniec czerwca 2012 r.:

- 5.923 (57,1%) bezrobotnych stanowiły kobiety,
- 8.446 (81,5%) osób poprzednio pracowało,
- 269 (2,6%) osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy,
- 1.146 (11,0%) posiadało prawo do zasiłku dla bezrobotnych,
- 1.569 (15,1%) bezrobotnych to młodzież w wieku 18 -24 lata,
- 507 (4,9%) osoby niepełnosprawne,
- 6.194 (59,7%) osoby długotrwale bezrobotne,
- 2.601 (25,1%) osoby powyżej 50 roku życia,
- 1.719 (16,6%) osoby samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- 3.946 (38,1%) osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- 2.657 (25,6%) osoby bez doświadczenia zawodowego,
- 542 (5,2%) osoby po odbyciu kary pozbawienia wolności.

Tabela 1. Stopa bezrobocia oraz liczba osób bezrobotnych w Bytomiu i wybranych miastach na tle kraju w okresie styczeń – czerwiec 2012 r.

Stopa bezrobocia [%]	31.01.2012 r.	29.02.2012 r.	31.03.2012 r.	30.04.2012 r.	31.05.2012 r.	30.06.2012 r.	Liczba osób bezrobotnych /stan na 30.06.2012 r./
Kraj	13,2	13,5	13,3	12,9	12,6	12,4	<i>b.d.</i>
woj. śląskie	10,8	1,1	11,0	10,7	10,5	10,2	<i>188 615</i>
Bytom	20,0	20,1	20,1	20,0	19,5	18,6	10 367

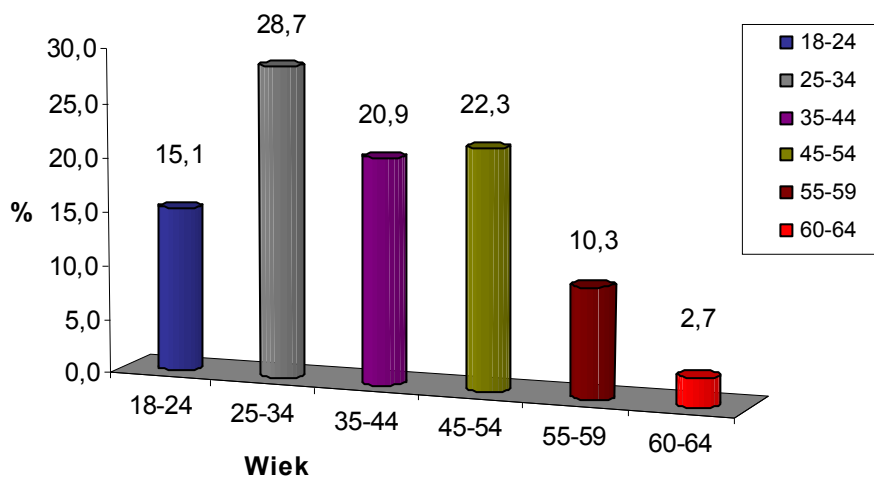
Katowice	4,6	4,8	5,0	4,8	4,8	4,8	9 853
Chorzów	11,9	12,3	12,5	12,4	12,0	11,8	4 813
Gliwice	7,2	7,3	7,3	7,3	7,0	6,8	6 593
Zabrze	13,2	13,2	13,2	12,9	12,5	12,3	7 670
Ruda Śląska	9,0	9,3	9,2	9,0	8,8	8,3	3 903
Sosnowiec	14,1	14,8	14,6	14,5	14,2	13,8	10 627
Częstochowa	12,5	12,8	12,6	12,5	12,3	12,2	14 296

Tabela 2. Bezrobotni zarejestrowani w PUP Bytom w okresie grudzień 2002 r. - czerwiec 2012 r.

Stan na dzień	bezrobotni ogółem
31.12.2000 r.	13.353
31.12.2001 r.	16.031
31.12.2002 r.	17.775
31.12.2003 r.	17.853
31.12.2004 r.	16.912
31.12.2005 r.	15.186
31.12.2006 r.	12.341
31.12.2007 r.	8.935
31.12.2008 r.	6.791
31.12.2009 r.	9.315
31.12.2010 r.	9.879
31.12.2011 r.	10.707
30.06.2012 r.	10.367

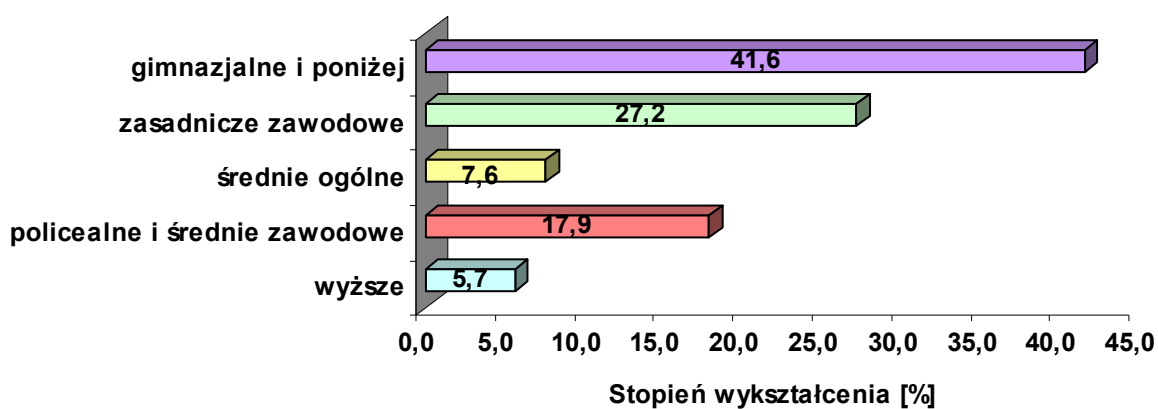
Struktura bezrobocia wg wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy

Wykres 1. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wieku [%]

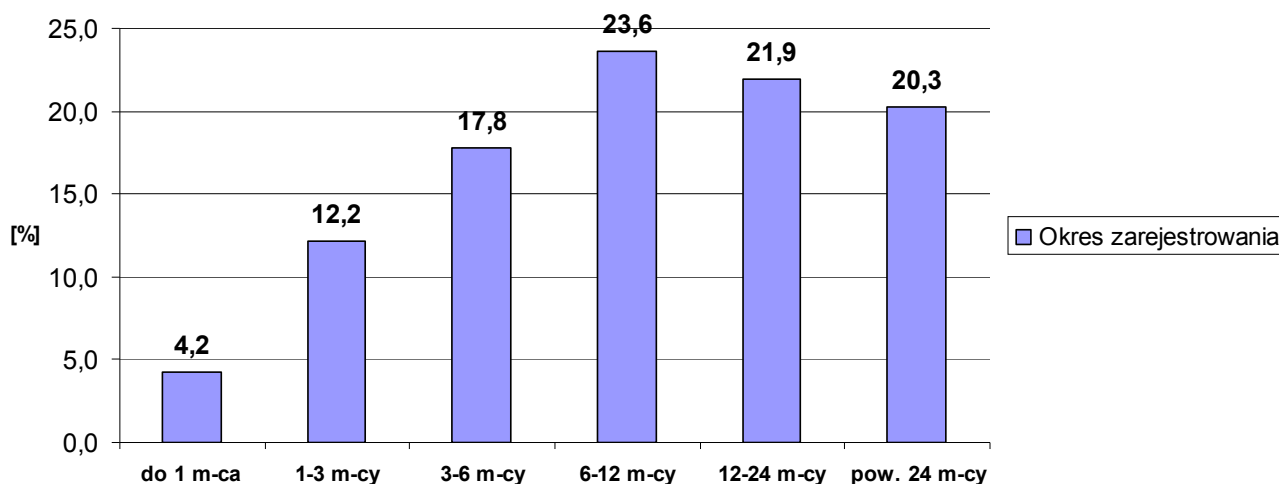
* stan na 30 czerwiec 2012 r.

Wykres 2. Struktura bezrobocia w Bytomiu wg wykształcenia [%]

* stan na 30 czerwiec 2012 r.

Tabela 3. Struktura bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy [%]

* stan na 30 czerwiec 2012 r.

Niekorzystna z punktu widzenia zarówno zapotrzebowania na pracę jak i uwarunkowań psychospołecznych samych osób pozostających bez zatrudnienia jest struktura bezrobocia w Bytomiu – głównie struktura wykształcenia oraz okresu pozostawania bez pracy.

Na koniec czerwca 2012 r. bezrobotne kobiety stanowiły 57,1% ogółu pozostających bez pracy (jest to wynik porównywalny z analogicznym okresem zeszłego roku). Utrwaloną od kilku lat tendencją na lokalnym rynku pracy powiatu bytomskiego jest:

- a. Relatywnie niski odsetek bezrobotnych posiadających uprawnienia zasiłkowe (zasiłek dla bezrobotnych pobierało 11,0% ogółu zarejestrowanych).
- b. Wysoki odsetek młodzieży. Wśród bytomskich bezrobotnych 15,1% ogółu to osoby do 25 roku życia. (spadek o 1,6% w stosunku do roku poprzedniego).
- c. Wysoka liczba osób bez doświadczenia zawodowego - 25,6% nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.
- d. Większość osób zarejestrowanych w PUP w Bytomiu legitymuje się niskim lub bardzo niskim poziomem wykształcenia. Jedynie 5,7%

bezrobotnych posiada dyplom wyższej uczelni, a 25,5% bezrobotnych ukończyło liceum, technikum lub szkołę policealną. Najwyższy odsetek (41,6%) stanowią bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnego. Pozostali –27,2% – posiadają wykształcenie zasadnicze zawodowe.

W realiach regionalnego rynku pracy poziom wykształcenia bytomskich bezrobotnych uznać należy za bardzo niski.

3. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Ważnym elementem sprawozdawczości o rynku pracy jest analiza bezrobotnych według grup zawodów i specjalności.

Analizując strukturę bezrobocia wg grup zawodowych w Bytomiu w stosunku do ogólnej grupy bezrobotnych można określić następujące grupy zawodów występujące najliczniej na lokalnym rynku pracy:

- „Sprzedawcy i pokrewni” – 13,3787%,
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 9,9799%,
- „Pracownicy usług osobistych” – 8,9187%,
- „Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni” – 8,8918%,
- „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)” – 7,1727%,
- „Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych” – 6,6891%,
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie” – 5,2550%,
- „Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych” – 5,0906%,
- „Średni personel do spraw biznesu i administracji” – 4,1368%.

Natomiast najmniej liczni są bezrobotni w grupach zawodów:

- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach” – 0,0134%,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,0403%,
- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby” – 0,0806%,
- „Kierownicy do spraw zarządzania i handlu” – 0,1208%,
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług” – 0,1477%,
- „Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych” – 0,1477%,

- „Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych”
-0,1612%,
- „Pozostali pracownicy obsługi biura” - 0,2955%,
- „Monterzy” - 0,497%.

Powyższa struktura kształtuje się nieco inaczej w grupie bezrobotnych absolwentów. Tutaj najliczniej reprezentowane są następujące grupy zawodów:

- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”
- 18,8235%,
- „Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania” – 18,8235%,
- „Sprzedawcy i pokrewni” - 11,7644%,
- „Pracownicy usług osobistych” - 10,5883%,
- „Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury”
-10,5882%,
- „Specjaliści do spraw zdrowia - 8,2353%,
- „Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych”
- 3,5294%,
- „Specjaliści nauczania i wychowania” - 2,353%,
- „Średni personel do spraw zdrowia” - 2,353%.

Dane te odzwierciedlają inną strukturę wykształcenia młodzieży w stosunku do ogółu bezrobotnych. Wyjątek stanowią „Sprzedawcy i pokrewni”, którzy mają swoje odzwierciedlenie w grupie zawodów występujących najliczniej na lokalnym rynku pracy.

Warto zauważyć, iż znaczna większość zarejestrowanej młodzieży posiada kwalifikacje związane z posiadaniem wykształcenia wyższego lub średniego.

Analizując bezrobocie w Bytomiu według zawodów stwierdza się, że w dużych grupach zawodów o kodach od 12 do 42 najliczniej występowali bezrobotni posiadający zawody:

- technik ekonomista – 172 osoby,
- technik mechanik - 115 osób,
- technik prac biurowych – 109 osób,
- technik budownictwa – 80 osób,
- technik elektronik – 53 osoby,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego – 49 osób,
- ekonomista – 44 osoby,
- technik administracji – 42 osoby.

W kolejnych dużych grupach zawodów najczęściej zarejestrowani byli bezrobotni posiadający następujące kwalifikacje:

- sprzedawca - 780 osób,
- krawiec – 247 osób,
- ślusarz – 240 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej - 220 osób,
- kucharz - 201 osoby,
- sprzątaczką biurową – 171 osób,
- murarz – 139 osób,
- robotnik budowlany 119 osób,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 106 osób,
- szwaczka – 100 osób,

Natomiast generalnie najliczniejszą grupą, stanowiącą 2922 osób, to bezrobotni bez zawodu, najczęściej nie posiadający także stażu pracy (wzrost o 304 osoby w stosunku do roku poprzedniego) .

ANALIZA NAPŁYWU BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW I GRUP ZAWODÓW W BYTOMIU

Struktura napływu bezrobotnych według zawodów w pierwszym półroczu 2012 r. odzwierciedla grupy zawodów generujących bezrobocie.

Największy napływ bezrobotnych odnotowuje się w grupie:

- „Sprzedawcy i pokrewni” – 12,4454%,
- „Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń” – 9,8405%,
- „Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych” – 8,484%,
- „Pracownicy usług osobistych” – 7,8457%,
- „Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni” – 7,7926%,
- „Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)” – 7,7128%,
- „Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania” – 4,3352%,
- „Średni personel do spraw biznesu i administracji” – 4,2555%,
- „Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych” – 4,016%,

W najmniejszym stopniu bezrobocie generują grupy zawodów:

- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni” – 0,0266%,
- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicy” – 0,0266%,
- „Kierownicy do spraw zarządzania i handlu” - 0,1064%.
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług” - 0,1064%.
- „Kierownicy w branży hotelarskiej, handlowej i innych branżach usługowych” - 0,1596%,
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług” - 0,1064%.
- „Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki” - 0,3989%,

- „Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych”
 - 0,399%.

W pierwszym półroczu 2012 r. w Bytomiu odnotowano największy napływ bezrobotnych posiadających zawody:

a. bezrobotni z wykształceniem średnim lub wyższym:

- technik ekonomista – 95 osób,
- technik mechanik – 71 osób,
- technik budownictwa – 56 osób,
- technik prac biurowych – 51 osób,
- technik elektronik – 47 osób,
- technik handlowiec – 45 osób.

b. pozostali bezrobotni:

- sprzedawca – 354 osoby,
- krawiec – 92 osoby,
- ślusarz – 90 osób,
- górnik eksploatacji podziemnej – 89 osób,
- murarz – 84 osoby,
- kucharz – 78 osób.

Jednakże największy napływ ponownie dotyczył osób bez zawodu – w omawianym okresie zarejestrowano w Bytomiu 1897 osób bez zawodu.

4. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Tabela 3. Liczba ofert pracy w okresie 2002 r. - VI 2012 r.

	Oferty pracy										I
	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	półrocze 2012 r.
Ogółem:	2.422	2.732	2.729	3.055	3.506	6.168	6.283	3.555	5.099	3.310	2.085

W pierwszym półroczu bieżącego roku liczba zgłoszonych ofert pracy (2.085) jest znacznie wyższa niż w analogicznym okresie 2012 roku (1.496 ofert pracy – stan na 30.06.2011.).

Spośród ofert pracy złożonych w Bytomiu w pierwszym półroczu 2012 r. największą grupę, ze wskaźnikiem 14,1967%, stanowiły oferty w zawodach z dużej grupy - „Pracownicy usług osobistych”.

Kolejne, co do ilości złożonych ofert pracy grupy zawodów to:

- „Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni”, stanowiąca 11,8463% ogółu ofert pracy,
- „Pracownicy obsługi biurowej” – 1,7024%,
- „Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych” - 7,9137%,
- „Sprzedawcy i pokrewni” – 7,6738%,
- „Pomoce domowe i sprzątaczkę” – 7,2901%,
- „Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni” – 7,0024%.

Nie odnotowano natomiast żadnych ofert pracy w grupach:

- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni”,
- „Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie”,
- „Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach”.

Ranking zawodów, w których złożono najwięcej ofert pracy w Bytomiu w pierwszym półroczu 2012r. prezentuje się następująco:

1. technik prac biurowych - 243 oferty,
2. robotnik gospodarczy – 220 ofert,
3. sprzątaczką biurową – 130 ofert,
4. Pozostali robotnicy przy pracach prostych, gdzie indziej niesklasyfikowanych – 112 ofert,
5. sprzedawca – 87 ofert,
6. górnik eksploatacji podziemnej – 79 ofert,
7. pracownik ochrony fizycznej bez licencji – 51 ofert,
8. robotnik budowlany – 44 oferty,
9. dozorca – 41 ofert,
10. pracownik ochrony fizycznej II stopnia – 38 ofert.

5. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Dane zawarte w zestawieniu i rankingach zawodów deficytowych i nadwyżkowych w pierwszym półroczu 2012 r. pokazują, że rynek pracy Bytomiu związany jest przede wszystkim z problematyką zawodów nadwyżkowych.

Spośród 302 grup zawodów, które występują na bytomskim rynku pracy aż 239 pozycji klasyfikuje się jako zawody nadwyżkowe, 8 pozycji stanowią zawody zrównoważone, natomiast 55 grupy zawodów zalicza się do zawodów deficytowych.

Opierając się na szczegółowych opracowaniach zawartych w tabeli T-I/P-4 stwierdza się, że na bytomskim rynku pracy występują następujące zawody deficytowe: pozostali górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni, konserwator budynków, opiekun osoby starszej, sprzedawca w branży mięsnej, pozostali spawacze i pokrewni, robotnik gospodarczy, monter konstrukcji stalowych, operator maszyn drogowych, telemarketer, doradca finansowy, księgowy, dozorca, nauczyciel nauczania początkowego, kierowca autobusu, technik prac biurowych, tokarz / frezer obrabiarek sterowanych numerycznie, przedstawiciel handlowy, cieśla, ślusarz narzędziowy, elektryk, rejestratorka medyczna, rozbieracz – wykrawacz, kurier, pozostali maszyniści kolejowi i metra, sprzątaczką biurowa, opiekun w domu pomocy społecznej, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, specjalista do spraw sprzedaży, pozostali ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni, frezer, recepcjonista, asystent do spraw księgowości, technik usług fryzjerskich, doradca klienta, zbrojarz, monter sieci wodnych i kanalizacyjnych, operator obrabiarek sterowanych numerycznie, pakowacz, pomocnik piekarza, szatniarz, operator myjni, pomoc kuchenna, kierowca samochodu ciężarowego, pozostali kucharze, pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani, brukarz, technik administracji.

Tabela 4. Zestawienie zawodów, których nie zgłoszono w ofertach pracy w Bytomiu w I półroczu 2012 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów
1	2	3
1	"2281"	Farmaceuci
2	"2120"	Matematycy, statystycy i pokrewni
3	"4131"	Maszynistki i operatorzy edytorów tekstu
4	"2352"	Nauczyciele szkół specjalnych
5	"2330"	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (z wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego)
6	"3323"	Zaopatrzeniowcy
7	"3311"	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
8	"2211"	Lekarze bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
9	"2251"	Lekarze weterynarii bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
10	"3143"	Technicy leśnictwa
11	"3240"	Technicy weterynarii
12	"3213"	Technicy farmaceutyczni
13	"3116"	Technicy chemicy i pokrewni
14	"3212"	Technicy analityki medycznej
15	"3142"	Technicy rolnictwa i pokrewni
16	"3144"	Technicy technologii żywności
17	"3214"	Technicy medyczni i dentyści
18	"3117"	Technicy górnictwa, metalurgii i pokrewni
19	"2653"	Choreografowie i tancerze
20	"2622"	Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją
21	"3220"	Dietetycy i żywieniowcy
22	"2284"	Dietetycy i specjaliści do spraw żywienia
23	"2643"	Filolodzy i tłumacze
24	"2111"	Fizycy i astronomowie
25	"2633"	Filozofowie, historycy i politolodzy
26	"1323"	Kierownicy do spraw budownictwa
27	"5222"	Kierownicy sprzedaży w marketach
28	"1213"	Kierownicy do spraw strategicznych i planowania
29	"1431"	Kierownicy do spraw sportu, rekreacji i kultury
30	"1212"	Kierownicy do spraw zarządzania zasobami ludzkimi
31	"1330"	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
32	"1219"	Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani
33	"1349"	Kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych gdzie indziej niesklasyfikowani
34	"3122"	Mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym
35	"2222"	Pielęgniarki specjalistki
36	"2351"	Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania
37	"2655"	Aktorzy
38	"2631"	Ekonomiści
39	"2413"	Analitycy finansowi
40	"2519"	Analitycy systemowi i specjaliści do spraw rozwoju aplikacji komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
41	"2151"	Inżynierowie elektrycy
42	"2144"	Inżynierowie mechanicy
43	"2152"	Inżynierowie elektronicy

44	"2153"	Inżynierowie telekomunikacji
45	"2145"	Inżynierowie chemicy i pokrewni
46	"2143"	Inżynierowie inżynierii środowiska
47	"2146"	Inżynierowie górnictwa, metalurgii i pokrewni
48	"2149"	Inżynierowie i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
49	"6122"	Hodowcy drobiu
50	"6121"	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej
51	"6129"	Hodowcy zwierząt gdzie indziej niesklasyfikowani
52	"5112"	Konduktorzy i pokrewni
53	"2652"	Kompozytorzy, artyści muzycy i śpiewacy
54	"3135"	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów metalurgicznych
55	"3139"	Kontrolerzy (sterowniczy) procesów przemysłowych gdzie indziej niesklasyfikowani
56	"7117"	Monterzy budownictwa wodnego
57	"3324"	Pośrednicy handlowi
58	"3355"	Policjanci służby kryminalnej
59	"3333"	Pośrednicy pracy i zatrudnienia
60	"2231"	Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
61	"3339"	Pośrednicy usług biznesowych gdzie indziej niesklasyfikowani
62	"6111"	Rolnicy upraw polowych
63	"6114"	Rolnicy upraw mieszanych
64	"7113"	Robotnicy obróbki kamienia
65	"6130"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
66	"6330"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby
67	"7119"	Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
68	"3253"	Optycy okularowi
69	"3211"	Operatorzy aparatury medycznej
70	"4132"	Operatorzy wprowadzania danych
71	"4223"	Operatorzy centrali telefonicznych
72	"3131"	Operatorzy urządzeń energetycznych
73	"3522"	Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych
74	"3513"	Operatorzy sieci i systemów komputerowych
75	"3132"	Operatorzy urządzeń do spalania odpadów, uzdatniania wody i pokrewni
76	"5164"	Opiekunowie zwierząt domowych i pracownicy zajmujący się zwierzętami
77	"2114"	Specjaliści nauk o Ziemi
78	"2432"	Specjaliści do spraw public relations
79	"2421"	Specjaliści do spraw zarządzania i organizacji
80	"2512"	Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
81	"2132"	Specjaliści w zakresie rolnictwa, leśnictwa i pokrewni
82	"2289"	Specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej niesklasyfikowani
83	"2161"	Architekci
84	"2651"	Artyści plastycy
85	"2632"	Archeolodzy, socjolodzy i pokrewni
86	"3118"	Kreślarze
87	"5152"	Pracownicy usług domowych
88	"4323"	Pracownicy do spraw transportu
89	"5245"	Pracownicy stacji obsługi pojazdów
90	"5322"	Pracownicy domowej opieki osobistej
91	"2521"	Projektanci i administratorzy baz danych
92	"5113"	Przewodnicy turystyczni i piloci wycieczek
93	"3312"	Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni
94	"5419"	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani
95	"5151"	Pracownicy obsługi technicznej biur, hoteli i innych obiektów

96	"5329"	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
97	"2164"	Urbaniści i inżynierowie ruchu drogowego
98	"3359"	Urzędnicy państwowi do spraw nadzoru gdzie indziej niesklasyfikowani
99	"3314"	Średni personel do spraw statystyki i dziedzin pokrewnych
100	"3251"	Asystenci dentystyczni
101	"4212"	Bukmacherzy, krupierzy i pokrewni
102	"3436"	Muzycy i pokrewni
103	"2659"	Twórcy i artyści gdzie indziej niesklasyfikowani
104	"3315"	Rzeczoznawcy (z wyłączeniem majątkowych)
105	"3434"	Szefowie kuchni i organizatorzy usług gastronomicznych
106	"5221"	Właściciele sklepów
107	"7537"	Kaletnicy, rymarze i pokrewni
108	"9611"	Ładowacze nieczystości
109	"7536"	Obuwnicy i pokrewni
110	"7314"	Ceramicy i pokrewni
111	"7311"	Mechanicy precyzyjni
112	"9334"	Układacze towarów na półkach
113	"7323"	Introligatorzy i pokrewni
114	"7211"	Formierze odlewniczy i pokrewni
115	"7315"	Formowacze wyrobów szklanych, krajacze i szlifierze szkła
116	"7532"	Konstruktorzy i krojczowie odzieży
117	"7221"	Kowale i operatorzy pras kuźniczych
118	"7124"	Monterzy izolacji
119	"7413"	Monterzy linii elektrycznych
120	"8212"	Monterzy sprzętu elektrycznego
121	"8213"	Monterzy sprzętu elektronicznego
122	"7127"	Monterzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
123	"7514"	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych
124	"7544"	Robotnicy zwalczania szkodników i chwastów
125	"7521"	Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni
126	"9333"	Robotnicy pracujący przy przeładunku towarów
127	"9311"	Robotnicy pomocniczy w kopalniach i kamieniołomach
128	"9214"	Robotnicy pomocniczy w ogrodnictwie i sadownictwie
129	"9612"	Sortowacze odpadów
130	"8157"	Operatorzy maszyn do prania
131	"8151"	Operatorzy maszyn przędzalniczych i pokrewni
132	"8155"	Operatorzy maszyn do wyprawiania futer i skór
133	"8172"	Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
134	"8143"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych
135	"8142"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych
136	"8131"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych
137	"8112"	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin
138	"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali
139	"8181"	Operatorzy urządzeń do produkcji wyrobów szklanych i ceramicznych
140	"8171"	Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
141	"8160"	Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni
142	"7322"	Drukarze
143	"9510"	Pracownicy świadczący usługi na ulicach
144	"9332"	Prowadzący pojazdy ciągnięte przez zwierzęta
145	"7321"	Pracownicy przy pracach przygotowawczych do druku
146	"7523"	Ustawiacze i operatorzy maszyn do obróbki i produkcji wyrobów z drewna
147	"7313"	Jubilerzy, złotnicy i pokrewni

148	"7535"	Wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni
149	"7316"	Sztyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
150	"7317"	Rękodzielnicy wyrobów z drewna i pokrewnych materiałów
151	"7318"	Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów

Jako oferty pracy deficytowe tj. takie, których realizacja jest utrudniona ze względu na brak bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje, uznać można oferty dla:

- Sprzedawcy (konsultanci) w centrach sprzedaży telefonicznej / internetowej,
- Sprzedawcy uliczni żywności,
- Lektorzy języków obcych,
- Technicy archiwistki i pokrewni,
- Kierownicy do spraw produkcji przemysłowej,
- Programiści aplikacji,
- Pracownicy lombardów i instytucji pożyczkowych,
- Pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center)
- Pomoce domowe i sprzątaczk.

Często ma miejsce sytuacja, że bezrobotni odmawiają przyjęcia proponowanych przez Urząd Pracy ofert pracy. Przyczyną odmów przyjęcia ofert pracy, stażu, prac interwencyjnych, robot publicznych a nawet szkolenia jest przede wszystkim fakt, że wiele osób bezrobotnych zgłasza się do Urzędu Pracy wyłącznie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz świadczeń opieki społecznej i osoby te nie są zainteresowane pracą lub inną formą aktywności zawodowej.

Ponadto oferty pracy lokalnych pracodawców są często nieatrakcyjne z uwagi na minimalną płacę lub propozycje pracy w ramach umowy zlecenia lub umowy o dzieło.

Tabela 5. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Bytomiu w I-półroczu 2012 roku

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	2	3	4
1	"63"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0000
2	"92"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0000
3	"95"	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0,0000
4	"73"	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,0000
5	"25"	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,0526
6	"31"	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	0,0690
7	"61"	Rolnicy produkcji towarowej	0,0870
8	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,0874
9	"32"	Średni personel do spraw zdrowia	0,0964
10	"26"	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,1111
11	"35"	Technicy informatycy	0,1250
12	"22"	Specjaliści do spraw zdrowia	0,1556
13	"75"	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	0,1706
14	"53"	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,2222
15	"74"	Elektrycy i elektronicy	0,2286
16	"24"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	0,2454
17	"82"	Monterzy	0,3125
18	"23"	Specjaliści nauczania i wychowania	0,3400
19	"52"	Sprzedawcy i pokrewni	0,3419
20	"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,3946
21	"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,4379
22	"43"	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	0,5000
23	"33"	Średni personel do spraw biznesu i administracji	0,5250
24	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,5591
25	"42"	Pracownicy obsługi klienta	0,7115
26	"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,7550
27	"34"	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	0,8250
28	"12"	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	1,0000
29	"44"	Pozostali pracownicy obsługi biura	1,0000
30	"51"	Pracownicy usług osobistych	1,0034
31	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	1,1538
32	"94"	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	1,6000
33	"14"	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	1,6667
34	"13"	Kierownicy do spraw produkcji i usług	1,7500
35	"91"	Pomoce domowe i sprzątaczk	1,8313
36	"54"	Pracownicy usług ochrony	2,6857
37	"41"	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	3,3836
38	"96"	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	11,0000

Do kategorii zawodów wykazujących równowagę na rynku pracy Bytomiu należą: nauczyciele kształcenia zawodowego, nauczyciele sztuki w placówkach pozaszkolnych, kierownicy do spraw logistyki i pokrewni, specjaliści do spraw rynku nieruchomości, pracownicy działów kadr, pracownicy centrów obsługi telefonicznej (pracownicy call center), monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani, operatorzy maszyn tkackich i dziewiarskich.

Pozostałe zawody występujące na bytomskim rynku pracy posiadają status zawodów nadwyżkowych i są to m.in.: maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni, monterzy maszyn i urządzeń mechanicznych, recepcjoniści hotelowi, operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani, gońcy, bagażowi i pokrewni specjaliści do spraw wychowania małego dziecka.

Wyniki analizy zawodów nadwyżkowych i deficytowych nakładają się na wyniki analizy wskaźnika szansy uzyskania oferty pracy.

Zawody o najwyższym wskaźniku szansy uzyskania oferty są równocześnie zaliczane do zawodów deficytowych.

ANALIZA ZAWODÓW GENERUJĄCYCH DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE W BYTOMIU

Do kategorii długotrwale bezrobotnych w Bytomiu należą w szczególności bezrobotni reprezentujący następujące grupy zawodów:

- „Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby”,
- „Kierownicy do spraw produkcji i usług”,
- „Pomoce domowe i sprzątaczk”,
- „Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie”,
- „Kierowcy i operatorzy pojazdów”,
- „Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej”.

Tabela 6. Ranking zawodów generujących długotrwale bezrobocie w Bytomiu w I-półroczu 2012 r.

Lp.	Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik długotrwalego bezrobocia
1	2	3	4
1	"63"	Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	1,0000
2	"96"	Ładowacze nieczystości i inni pracownicy przy pracach prostych	0,6966
3	"12"	Kierownicy do spraw zarządzania i handlu	0,6667
4	"13"	Kierownicy do spraw produkcji i usług	0,6364
5	"44"	Pozostali pracownicy obsługi biura	0,5909
6	"91"	Pomoce domowe i sprzątaczk	0,5523
7	"93"	Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	0,5321
8	"83"	Kierowcy i operatorzy pojazdów	0,5303
9	"81"	Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	0,4855
10	"82"	Monterzy	0,4595
11	"72"	Robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	0,4522
12	"94"	Pracownicy pomocniczy przygotowujący posiłki	0,4483
13	"54"	Pracownicy usług ochrony	0,4444
14	"53"	Pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4419
15	"71"	Robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	0,4401
16	"52"	Sprzedawcy i pokrewni	0,4287
17	"41"	Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	0,4257
18	"43"	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	0,4240
19	"75"	Robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	0,4215
20	"51"	Pracownicy usług osobistych	0,4202
21	"73"	Rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,4026
22	"33"	Średni personel do spraw biznesu i administracji	0,3831

23	"74"	Elektrycy i elektronicy	0,3765
24	"14"	Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu i innych branżach usługowych	0,3636
25	"61"	Rolnicy produkcji towarowej	0,3617
26	"31"	Średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	0,3494
27	"42"	Pracownicy obsługi klienta	0,3146
28	"34"	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewne	0,2917
29	"32"	Średni personel do spraw zdrowia	0,2812
30	"22"	Specjaliści do spraw zdrowia	0,2609
31	"24"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	0,2573
32	"26"	Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	0,2569
33	"23"	Specjaliści nauczania i wychowania	0,2564
34	"35"	Technicy informatycy	0,2308
35	"21"	Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	0,1981
36	"25"	Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,1667
37	"92"	Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,0000
38	"95"	Sprzedawcy uliczni i pracownicy świadczący usługi na ulicach	0,0000
39	"11"	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i dyrektorzy generalni	0,0000

Natomiast do grup zawodów, które w najmniejszym stopniu generują długotrwałe bezrobocie należą:

- „Specjaliści do spraw zdrowia”,
- „Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania”,
- „Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury”,
- „Specjaliści nauczania i wychowania”,
- „Technicy informatycy”,
- „Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych”,
- „Specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych”.

6. WNIOSKI

Struktura zawodowa bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytomiu jest odzwierciedleniem zmian gospodarczych, które dokonały się w mieście. Charakteryzuje się ona przewagą zawodów związanych z tradycyjnymi gałęziami gospodarki, jakimi były w Bytomiu górnictwo i hutnictwo.

Potwierdza to przeprowadzona analiza, która wskazuje, że popyt na określone grupy zawodów jest kształtowany przez tendencje zawodowe, które generują pojawianie się nowych zawodów, wpływają na zanikanie zawodów istniejących oraz decydują o całkowitym braku popytu na wybrane zawody i specjalności.

Stałą tendencją bytomskiego rynku pracy jest dominacja zawodów nadwyżkowych, które znacznie przewyższają liczbę zawodów deficytowych.

Wyniki przeprowadzonej analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych wykorzystane są na bieżąco przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytomiu w szczególności do:

- usprawnienia działań pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o aktualnej sytuacji na bytomskim rynku pracy pod kątem szansy na uzyskanie zatrudnienia,
- usprawnienia działań poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych,
- określenia odpowiednich kierunków szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych,
- korekty struktury kształcenia zawodowego w przygotowywanych corocznie wspólnie z Wydziałem Edukacji „planach naborowych” do szkół ponadgimnazjalnych,
- ułatwienia realizacji aktywnych form ograniczających długotrwałe bezrobocie poprzez realizację założeń outplacementu tj. programu zwolnień monitorowanych w zakresie tworzenia oferty przekwalifikowań.